

DOI: 10.32347/2786-7269.2024.10.161-173

УДК: 747:725:7.011.26

к.т.н., доцент **Сафронов В.К.**,
safronov_v@kdidpamid.edu.ua, ORCID ID: 0000-0002-7300-9861,
к. н. держ.упр. **Глеба В.Ю.**,
victor.gleba@gmail.com, ORCID ID: 0009-0002-5713-9815,
Плахута М.О.,
margaret_29@ukr.net, ORCID ID: 0009-0007-7914-5008,
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну ім. М. Бойчука

ІНВЕРСІЙНІ АНАЛОГІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ПОДВІЙНИХ ФУНКЦІЙ ПРИМІЩЕНЬ РЕСТ-РЕЛАКСУ ЕТНО-ДЕБАРКАДЕРУ

Пропонується створити новий неймінг і використати методи асоціативного формоутворення для розробки концепції креативного ресторану на платформі дебаркадеру з функцією довготривалого відпочинку (релаксації) який містить приміщення посиленого захисту (укриття) і виконаний в поєднанні японського стилю (джапан) з українською орнаментикою. Запропонована конструкція дебаркадеру може виконувати функцію первинного укриття і бути комфортною «капсулою життя» - прототипом застосування особливих засобів дизайну для облаштування причальної групи (пірсу). У вигляді експерименту з новими конструкціями ресторану-дебаркадеру застосовано спеціальну конструкцію «ферму-дзимбаорі» для японського стильового напрямку (джапанді) або її можна назвати «ферма-вишиванка», оскільки захисні екрани на фасаді мають орнаментику українських етнічних мотивів. Фасадна несуча конструкція рамного типу запроєктована так, що нагадує український орнамент на самурайській накидці. Для виготовлення жалюзіє-екранів захисного типу, зі стилізованими орнаментами на конструкціях, передбачено використання полімерних (типу ролети) панелей для відбиття ударної хвилі та осколків пружним каркасом на пневмо-подушках.

Поєднання етностилю з архітектурою «шьоджі» створює гармонійний баланс між традицією та інновацією. Етнічні елементи додають проекту глибини та культурного сенсу, в той час як капсульна архітектура забезпечує сучасну функціональність і комфорт. Така синергія дозволяє створити унікальний об'єкт, який відображає як культурну спадщину, так і інноваційний підхід до архітектури, роблячи дебаркадер місцем, де поєднуються традиції минулого і технології майбутнього. Для запропонованого об'єкту проектування, що являє собою модульну споруду подвійного призначення з міні рестораном та захисною функцією (пункту незламності), обґрунтовано

впровадження нових термінів, як результат словосполучення існуючих понять у новому контексті: для стилістики об'єкту – «джапан-укр», його функціонального призначення – «рест-релакс».

Ключові слова: дизайн; стили; традиції; етно; дебаркадер; рест-релакс; укриття.

Постановка проблеми та її актуальність. Актуальним для бізнесу в умовах війни є креативне формулювання нових дефініцій громадського відпочинку в захищеному просторі, особливих функціональних зон психічного релаксу в новому дизайні етнічних кодів історичної ідентичності. Для зазначених функцій були підбрані співзвучні однокореневі слова, якими виражаються особливості функціонального зонування та інновації проекту. Запропоноване в статті поєднання естетики ресторану і техно-дизайну вітрогенераторів з етнодизайном кают-капсул, за японським принципом архітектури «шюджі», вирішує проблеми енергетичної автономності дебаркадери та стилістичної цілності художнього образу комбінованої споруди плавзасобу з рестораном.

Предмет прикладних досліджень спрямований на практичний результат і ефект, а формування бренду базується на асоціаційних аналогіях та неологіях, в яких інверсія є засобом отримання нової концепції функціонального, технологічного і естетичного [5]. Підвищення рівня соціально-культурної ідентичності сучасного архітектурного середовища з відповідною гармонізацією використання різноманітних етнічних мотивів, форм, матеріалів, допомагає не втрачати самоідентифікацію та своє місце у життєвому й культурному просторі сьогодення [1]. Проблеми війни та цивільного захисту населення в межах короткочасної доступності (у разі загрози ракетних обстрілів) можна вирішувати спеціальними спорудами подвійного призначення (укриття і ресторан) на дебаркадерах з обладнаними пунктами незламності.

Мета статті: обґрунтування нових дефініцій та основних характеристик створення сучасного етнодизайну спеціалізованих дебаркадерів подвійного призначення (укриття-відпочинок) з виокремленням характерних рис етнічних особливостей дизайну інтер'єрів на основі інверсійних аналогій підбору неймінгів для сформованого простору нової функції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед літературних джерел, присвячених особливостям етнодизайну важливими є праці Л. Обуховської «Сучасний український етнодизайн інтер'єру: стрімка динаміка і світове визнання» [9], Т. Булгакової, А. Окончук, Н. Бутукової «Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру ресторану» [4]. Визначення сталих дефініцій висвітлено

В.А. Абизовим в працях «Засади соціальнокультурної ідентичності сучасного архітектурного середовища» [2].

Запропонована в 1952-59 роках американським винахідником і дослідником В.Дж. Гордоном, синектика чотирьох видів аналогій при пошуку нових ідей дала поштовх розвитку творчих методів наукових досліджень на основі комбінації нових словосполучень [3]. Саме за таким методом сформована наша пропозиція нових дефініцій «етно-дебаркадер» і «рест-релакс простір».

Питання захисних функцій приміщень подвійного призначення в об'єктах громадського і житлового призначення висвітлювали Т.В. Жидкова, В.Ю. Глеба, А.О. Насібович, А.В. Жлобницький в Програмі заходів, щодо сучасних засобів захисту цивільного населення [10].

Основна частина. Україна має велику кількість водних артерій, які можна використати для розміщення плавучих громадських об'єктів і тому спорудження будівель на воді дає можливість створення екологічно життєздатних споруд видозміненої функції під реальні потреби ринку. Пропонуються альтернативні рішення, існуючим на річці Дніпро дебаркадерам-ресторанам, які залишаються типовими плавзасобами, пристосованими під заклади громадського харчування (без можливості усамітнення в індивідуальному просторі довготривалого відпочинку і роботи).

За узагальненим визначенням з різних джерел, дебаркадер – плавуча споруда (найчастіше ресторан на воді). Це місце, де відвідувачі можуть насолоджуватися смачними стравами і дизайн-тематикою закладу. Як правило, це корабельний дизайн або навпаки імітація житлового будинку. Візуальне мистецтво дозволяє ілюструвати креативні ідеї створення громадських закладів та визначає домінування стилістичних мотивів.

Запроектований простір «рест-релаксу» – це не про ресторан-дебаркадер, а про сформований інноваційний простір індивідуального і сімейного відпочинку, роботу, гру, вживання їжі та напоїв з виглядом на річку Дніпро та набережну. Поєднання різних функцій, матеріалів, конструкцій об'єктів водного транспорту і стилістичних елементів розважальних закладів не є новим, але нами запропоновано принципово інший підхід у формуванні енергонезалежного автономного об'єкту з біофілійними солярними трубами-вітрогенераторами і спеціальними захисними конструкціями-жалюзі на фасаді.

У вигляді експерименту з новими конструкціями ресторану-дебаркадери застосовано спеціальну конструкцію «ферму-дзимбаорі» для японського стильового напрямку (джапанді) або її можна назвати «ферма-вишиванка», оскільки захисні екрани на фасаді мають орнаментику українських етнічних

мотивів. Фасадна несуча конструкція рамного типу запроєкована так, що нагадує український орнамент на самурайській накидці. Жалюзі-екрани захисного типу, зі стилізованими орнаментами на конструкціях, передбачаються з полімерних (типу ролети) панелей для відбиття ударної хвилі та осколків пружним каркасом на пневмо-подушках.

Поєднання україно-японського культурного коду на фасаді — це діалог між двома різними, але в певному сенсі спорідненими культурами, які цінують природу, символіку і ритуали. Етнодизайн розглядається як важлива і невід’ємна складова парадигм, що відзеркалюють ідентичність етносу, культурних і мистецьких традицій, художніх уподобань, розвитку матеріальної і художньої культури [13]. Тому сукупність конструкцій традиційної форми, матеріалу і декору можна назвати «етнофасад» – архітектурний елемент, що відображає культурні, традиційні або етнічні особливості архітектурного сучасного об’єкту. Він може включати декоративні елементи, кольори, матеріали та форми, характерні для конкретної культури, створюючи таким чином унікальний візуальний образ будівлі.

Використання українського етнічного орнаменту в сучасному дизайні дебаркадерів є цікавим та оригінальним підходом, який допомагає відобразити культурну спадщину України і створити унікальний простір. Якщо звернутись до рис українського дизайну, то можна побачити, що принципом національної ідентичності у дизайнерській сфері стало усвідомлення суб’єктами творчої діяльності необхідності поєднання національного декоративного з глобальним.

Фольклорна стилізація (етнодизайн) – це не відмова від сучасності, а потреба в ототожненні з національними кодами для взаємозв’язку поколінь. Аналогії допомагають досліднику поєднати різні типологічні ознаки об’єктів, з новими предметами, дотичними до теми [8]. Наприклад: дебаркадер, вишиванка, капсула, вода. Складання списків ознак обраних об’єктів (наприклад, бетонний дебаркадер: важкий, прямокутний, плавучий, сірий т.д.) відбувається шляхом генерування ідей основного об’єкта (дебаркадеру) та ознак додаткових предметів дизайну. Так наприклад, етнічні орнаменти конструкцій, капсули-каюти релаксу, інтер’єри бонсай-укриття і т.д. є сполученням слів з метою вільних асоціацій.

Метод пошуку нових ідей шляхом «приєднання» до об’єкта, який вдосконалюють, властивостей або ознак інших обраних об’єктів і предметів середовища (метод фокальних об’єктів) у 1923 р. запропонував Еміль Кунце - професор Берлінського університету. Таке приєднання стає джерелом евристичних рішень, як результату асоціативного пошуку. [7].

Часто, за аналогією із механізмами живої природи, дизайнер створює об’єкти з асоціативними ознаками флори і фауни, тому це вимагає від

спеціаліста знання біології, фізіології та анатомії. Етнодизайн потребує знання історії певного народу (етносу). Перший вид аналогії – пряма аналогія, коли порівнюють об'єкт або процес, що розглядається, із аналогічним об'єктом або процесом в іншій галузі техніки. Другий вид аналогії – особиста або емпатична. Третій вид аналогії – фантастична, адже пошук нових ідей за допомогою уяви дає різноманітні асоціації. Четвертий вид аналогії – символічна, яка вимагає, буквально в двох словах, відобразити суть явища і яскраво розкрити суперечливу суть об'єкту [7].

Застосовуючи цей метод ми додаємо інверсійні аналогії слів: «етно-дебаркадер», «капсула релаксу», «фасад вишиванка», «ресторан-сад», «світлова труба». Наприклад, «рест-релакс» для закладу громадського харчування бажано доповнити застосуванням «неології» – пошуку форми на основі якогось прототипу. Набір слів-синонімів для слова «етно»: — декоративний — народний — ужитковий — своєрідний. Поєднуючи набори з ключових слів назви проекту, наприклад: дебаркадер — релакс — ресторан — водний об'єкт (інший набір слів). Утворення комбінацій з елементів гірлянд синонімів і фокального слова: «декоративний дебаркадер» надихає на словосполучення «ужитковий релакс».

Своєрідність цього методу генерування ідей шляхом почергового приєднання випадково обраних слів, об'єктів дотичних до теми, дозволяє створити креативний неймінг для маркетингової концепції. Наприклад вже стало звичним чути ЕкоМаркет, Еко-Режим тощо. Тому поєднання іменників та прикметників (скляний, круглий, вишиванка, чашка, труба, капсула, сходи, вода тощо) можна утворити нові сполучення для вираження функціональної ідеї закладу. Аналогічно, продовжуючи пошук елементів асоціацій, можна збільшити словами: скло — циліндр — тканина — фасад — дерево — труба — рамка — повітря — дзеркало — генератор, з ключовим словом «круглий»: «циліндричний релакс», «трубчастий ресторан», «дебаркадер-генератор». Такі словосполучення дають поштовх до побудови моделей фокальних аналогій та сприйняття об'єкту за морфологічними ознаками. Ілюстративні зображення цих слів, що дають уявлення про синергію предметів показані на Рис 1.

Одним з аспектів соціокультурного розвитку, який може відобразити та вплинути на багато сфер життя, є поєднання етнічних мотивів з елементами архітектури і дизайну. Погоджуємось з науковим поглядом Алли Руденченко, що етнодизайн – це багатогранне поняття, формотворення і декор з урахуванням національних традицій, інтегрованих духовних, культурних, художніх, проектно-технічних особливостей певного чітко вираженого стилю зовнішнього простору [11]. В наш час спостерігаються спроби до повернення етнічних традицій у вишиванні одягу, але вже самі малюнки орнаментів

втрапили свої етнічно-знакові риси, переставши виконувати функцію етнічного коду.

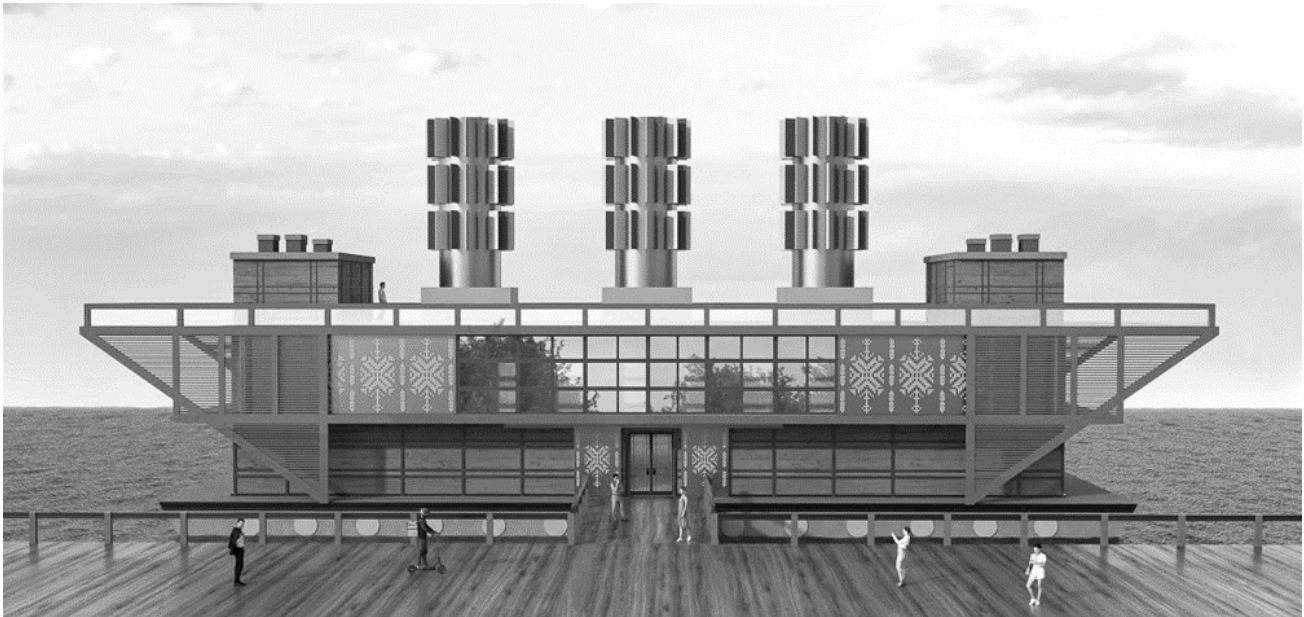

Рис. 1. В. Глеба, М. Плахута. Рест-релакс дебаркадер з укриттям, вітрогенераторами комбінованими з соляними трубами інсоляції. 2024 р.

Тобто, нині функцію етнічного коду в орнаментиці вишивок почасти виконують мотиви, що набули вторинної знаковості під впливом етнічних чинників [12]. Візуальні особливості україно-японського культурного коду — це поєднання естетики та символіки двох різних культурних традицій, які, попри віддаленість, мають певні схожі риси і можуть доповнювати одна одну. Обидві культури віддають велику увагу природі як джерелу натхнення.

Традиційне українське мистецтво та архітектура багаті на декор і деталі — прикраси, рельєфи, але японська колористика більш стримана і використовує природні, пастельні відтінки. Червоний і білий — важливі кольори в японській культурі, але вони мають символічне значення свята і чистоти, а нейтральні тони, як-от бежевий, сіро-зелений та блідо-рожевий, часто використовуються для створення спокійних інтер'єрів [12].

Наприклад самурайський код японського соціокультурного минулого на контрасті з традиційною українською вишиванкою можна скорочено назвати «джапан-укр» (див. Рис. 2, 3).

Стиль джапан + юкрейн (japan + ukraine = japanukr). За аналогією наймінгу «джапанді» який визначають як стиль, що увібрав у себе характерні ознаки японського та скандинавського дизайну: japan + scandi = japandi. Японський стиль в поєднанні з українською UA-етнікою сучасного

переосмислення форм в контексті біокліматичних змін, дозволяє створити середовище мультифункціонального простору.

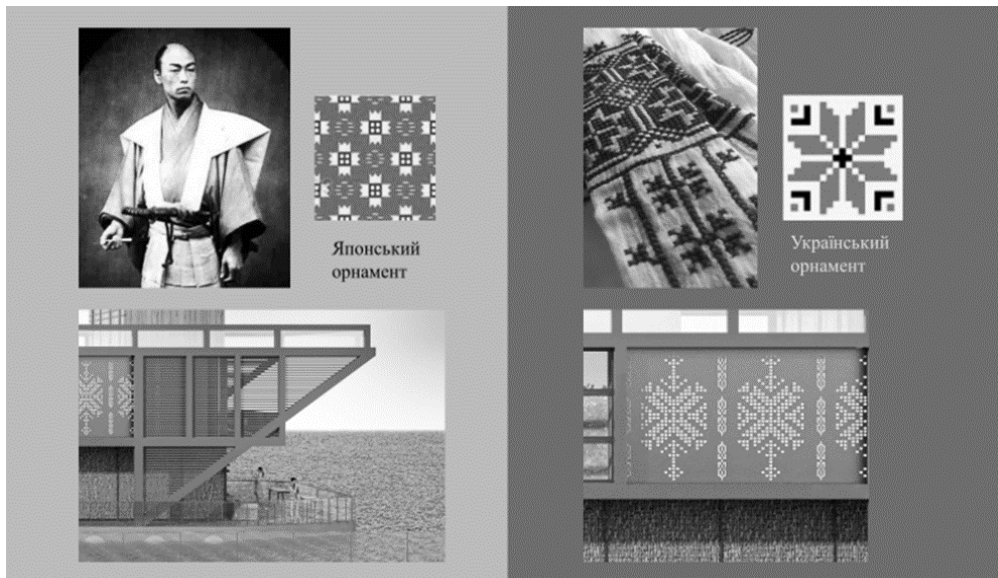

Рис. 2. М. Плахута. Український та японський орнамент на фасаді етнодебаркадеру.2024.

Рис. 3. В. Глеба.. М. Плахута. Етнодебаркадер з джапан-укриттям і захисними екранами-вишиванками на фасаді. 2024 р.

Стиль джапан + юкрейн (japan + ukraine = jaranukr). За аналогією неймінгу «джапанді» який визначають як стиль, що увібрав в себе характерні ознаки японського та скандинавського дизайну: japan + scandi = jalandi. Японський стиль в поєднанні з українською UA-етнікою сучасного переосмислення форм в контексті біокліматичних змін, дозволяє створити середовище мультифункціонального простору.

Зв'язок з мистецтвом українського модерну та народною вишиванкою пропонується поєднати з японським стилем капсульної архітектури. Використання українських орнаментів та природних матеріалів у поєднанні з сучасними капсульними рішеннями надає об'єкту соціокультурного призначення сенсу і функціональності. Загальна ідея проекту дебаркадера

полягає в створенні унікальної споруди, яка поєднує сучасні технології, енергоефективність та соціокультурні мотиви.

Проектні розробки особливого дизайнерського прототипу ресторану-дебаркадеру з етнічною автентикою просторових рішень базуються на способах і пошуках форми і функції у вигляді архітектурної будівлі на воді. За основу опорядження стіни запропоновано кам'яні вишиванки міста Нова Каховка, створені бойчукістами (художників-монументалістів, учнів і послідовників Михайла Бойчука). Застосування простого й схематичного орнаменту з переплетенням візерунків птахів і рослин яка полягає в поєднанні краси і буденності, на наш погляд, дотична до новацій словесних експериментів, які були притаманні дизайну 100 років тому. [12].

Етнічні мотиви у вигляді експерименту з новими конструкціями ресторану-дебаркадеру візуально сприйматимуться як гігантська декоративна інсталяція, а не звичайний «будиночок» або «кораблик» для відпочинку, як більшість дебаркадерів на Дніпрі. Контраст у незвичних формах та аналогії нюансів по силуету (наприклад труби-вітрогенератори і загострені аеродинамічні форми силуету) підкреслюють громадську і розважальну функцію плавучих об'єктів. Конструкція базується на модульній системі, що дозволяє легко відновлювати окремі частини після пошкоджень, забезпечуючи економічну ефективність та безпеку. Нове об'ємно-планувальне рішення модульного типу та дизайн капсул відпочинку передбачає споруду потрібної функції – громадське харчування, укриття і відпочинок у закритому приміщенні.

За основу взято принцип формування купе в поїзді або каюти на кораблі, але людина «подорожує» на дебаркадері, не відпливаючи від причалу. Капсули релаксу на дебаркадері — це багатофункціональні простори, призначені для створення приватної атмосфери відпочинку та роботи. У кожній з капсул поєднується зручність для прийому їжі, ділових зустрічей та усамітненої роботи.

Концепція капсул дозволяє поєднувати різні активності — від сімейного відпочинку до індивідуальної праці — з максимальним комфортом і можливістю насолоджуватися оточенням. В проектному рішенні визначені основні технологічні інновації вітрогенераторів сучасного автономного енергоефективного функціонування закладів соціокультурного призначення.

Креативною особливістю є створення нестандартних конструктивних рішень силуетної форми екзотичного корабля в японсько-українському стилі. Додавши "етнічний" український колорит та національні характерні елементи, можна капсулами створити різноманітні простори відпочинку на другому рівні дебаркадеру, а саме в зоні «релаксу». Сучасні матеріали у поєднанні з

яскравими фольклорними мотивами в темний час доби підкреслюються світлотехнічним дизайном художньої підсвітки.

Поєднання стилістики капсульного будинку з традиційними техніками побудови кораблів та етнічними мотивами конструкцій, дає неповторний унікальний дизайн організації простору, а саме:

- надійність, міцність, користь, застосування сучасних інноваційних технологій та патентних досліджень новітніх матеріалів та джерел енергоресурсів майбутньої економіки 6-го технологічного укладу;

- здатність досягати максимального різноманіття за умов суворого самообмеження у доборі засобів формування простору інтер'єру та монтажі фасадних матеріалів, які не матимуть функцій «декору» та лише відповідатимуть художньому образу, вимогам безпеки, енергоефективності, якості, надійності та довготривалому життєвому циклу;

- уніфікація капсульних приміщень, типізація інженерно-технічних модулів, технологічність і професійне техобслуговування приміщень за типологічними ознаками;

- дотримання гіпотези метаболізму: «Зміна клімату і довкілля потребує зміни форми, принципів і особливостей дизайну»;

- безпечні ділянки в межах громадських приміщень, з підсиленням захисних властивостей конструкцій стін і перекриття та влаштування розсувних броньованих перегородок, які захищають від уламків та вибухової хвилі.

Зокрема в нашому проекті застосовуються спеціальні захисні ролети з орнаментом вишиванки, а також традиційні матеріали (солом'яні касети із конопляного волокна та очерету, панелі з костробетону — суміші глини та конопель).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Етно-дизайн визнається як важлива складова сучасного дизайну в Україні. Використання українського етнічного орнаменту у сучасному дизайні, зокрема в проектах ресторанів-дебаркадерів, допомагає відобразити культурну спадщину України та створити унікальне просторове середовище.

Поєднати національну ідентичність з глобальними тенденціями, створюючи інноваційні концепції, дозволяють дизайнерські рішення, які базуються на етнічних мотивах та додають плавучим об'єктам, таким як дебаркадери, ексклюзивний вигляд. Об'єднання української та японської культури створює нову стилістику, яку можна назвати "джапанукр", що поєднує прагматизм японського дизайну з традиціоналізмом та символікою української культури.

Таким чином, використання нових дефініцій та проектування поліфункціональних просторів у сучасному дизайні в Україні відкривають нові можливості для розвитку національної ідентичності через дизайн та мистецтво:

1. Комплексне інтегрування усіх засад і художньо-образних засобів етнодизайну у ресторанне та готельне середовище з наданням їм при цьому актуальності ринкових потреб індивідуального довготривалого відпочинку в захищеному просторі.

2. Інноваційність та енергонезалежність сміливих творчих етнодизайнерських рішень допомагає більш виразно виділити територіальну та етнічну локацію.

Проведені дослідження можуть бути корисними для розуміння перспективи подальшого вивчення засад та глибинних рис соціально-культурної ідентичності у дизайні інтер'єрів. Ми пропонуємо практичне застосування методу для нових дефініцій «етно-дебаркадеру» та «рест-релаксу», дослідивши методологію підбору асоціацій та аналогій.

Список джерел.

1. Абизов В.А., Сьомкін С.О. Етнодизайн ресторанів: сучасний досвід та основні характеристики. *Art and Design*. 2023. №4(24). С. 80–89. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.4.7>

2. Абизов В.А. Засади соціально-культурної ідентичності сучасного архітектурного середовища. *Art and Design*. 2018. № 1. С. 26–34.

3. Бучинський М.Я., Горик О.В., Чернявський А.М., Яхін С.В. Основи творення машин / [За редакцією О.В. Горика, доктора технічних наук, професора, заслуженого працівника народної освіти України]. Харків: Вид-во «НТМТ», 2017. 448 с. 52 іл.

4. Булгакова Т., Окончук А., Бутукова Н. Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру ресторану. Актуальні проблеми сучасного дизайну: матеріали Міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, 22 квіт. 2021 р. Київ: КНУТД. 2021. С. 209–211.

5. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. Х.: НТУ "ХПІ", 2009. 142 с.

6. Програма заходів, щодо сучасних засобів захисту цивільного населення // Т.В. Жидкова, В.Ю. Глеба, А.О. Насібович, А.В. Жлобницький// Український журнал будівництва та архітектури: Наук.-техн. збірник – ДВНЗ Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, 2022. – №3 (009). – С. 52-58 URL: <http://uajcea.pgasa.dp.ua/article/view/264065>

7. Креативні практики в рекламі та PR: прогн. та навч.- метод. матеріали до курсу для студентів першого (бакалавр.) рівня спеціальності 061

«Журналістика» / Харків. держ. акад. культури, Каф. журналістики ; [уклад. Т.Д. Булах]. — Харків: ХДАК, 2022. 38 с.

8. Оршанський Л.В. Дизайн як соціокультурний феномен. Л.В. Оршанський. Актуальні проблеми формування естетичної культури майбутніх дизайнерів: Матеріали II всеукр. наук.-практ. конф., м. Кривий Ріг, 26-27 листопада 2020 року. Кривий Ріг, 2020. С. 13–15.] (дата звернення: 13.10.2023).

9. Обуховська Л. Сучасний український етнодизайн інтер'єру: стрімка динаміка і світове визнання. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2020. № 3(2). С. 202–220. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080>.

10. Програма заходів, щодо сучасних засобів захисту цивільного населення // Т.В. Жидкова, В. Ю. Глеба, А.О. Насібович, А.В. Жлобницький. *Український журнал будівництва та архітектури*. ДВНЗ: Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, 2022. №3 (009). С. 52-58 URL: <http://uajcea.pgasa.dp.ua/article/view/264065>.

11. Руденченко А.А. Етнодизайн як міждисциплінарний феномен створення творчого освітнього простору *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. 3 (10). с. 140-146. ISSN 2307-4914.

12. Сиваш І.О. Етнодизайн – важливий чинник консолідації українського суспільства в умовах війни. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал*. 2022. № 3. С. 120–123.

13. Сьомкін В.В. Етнодизайн як важлива ланка парадигми сучасної технології освіти щодо спеціальності "Дизайн". Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн. 2: зб. наук. праць / редкол.: гол. ред. М.І. Степаненко, упоряд. і відп. ред. Є.А. Антонович, В.П. Титаренко та ін. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2019. С. 31-35.]

candidate of technical sciences, associate professor **Valeriy Safronov**,
h.D. Sciences of State Management **Victor Gleba**,
Master's student **Marharyta Plakhuta**,
Kyiv State Academy decorative and applied arts and
design named after M. Boychuk

INVERSION ANALOGIES IN FORMING DUAL-FUNCTION SPACES FOR REST-RELAX ETHNO-DEBARCADER

This project proposes a new naming and associated visual concept for a creative restaurant located on a floating platform (debarcader), designed for extended

relaxation and leisure. The restaurant features reinforced protection areas (shelters) and combines Japanese style (Japan) with Ukrainian ornamental motifs. We have named this project "Japan-Ukr" with the concept of "Rest-Relax"—a modular structure with dual functionality as a mini-restaurant and protective shelter (a resilience hub). As an experiment with new restaurant-landing platform designs, a special design "ferma-zymbaori" for the Japanese style direction (japandi) was used. It can be also called "ferma-vyshyvanka", since the protective screens on the facade have ornamentation of Ukrainian ethnic motifs. The facade supporting structure of the frame type is designed in such a way that it resembles the Ukrainian ornament on a samurai cape. Protective type blinds-screens, with stylized ornaments on the structures, are provided from polymer (like roller shutters) panels to reflect the shock wave and fragments with an elastic frame on pneumatic cushions.

The proposed debarcader design can serve as a primary shelter and provide a comfortable "life capsule"—a prototype for using unique design techniques to create a mooring area (pier). The blend of ethnic style with "shōji" architecture achieves a harmonious balance between tradition and innovation. Ethnic elements bring cultural depth and meaning to the project, while the capsule-like architecture ensures modern functionality and comfort. This synergy creates a unique space that reflects both cultural heritage and an innovative approach to architecture, making the debarcader a place where the traditions of the past and technologies of the future converge.

Keywords: design; styles; traditions; ethnic group; landing stage; rest-relaxation; shelter.

REFERENCES

1. Abyzov V.A. Syomkin S.O. Ethnographic Design of Restaurants: Contemporary Experience and Key Characteristics. *Art and Design*. 2023. No. 4 (24). pp. 80-89. <https://doi.org/10.30857/2617-0272.2023.4.7> {in Ukrainian}
2. Abyzov V.A. Foundations of Socio-Cultural Identity in Modern Architectural Spaces. *Art and Design*. 2018. No. 1. pp. 26–34. {in Ukrainian}
3. Buchynsky M.Y., Goryk O.V., Chernyavsky A.M., Yakhin S.V. Foundations of Machine Creation / [Ed. by O. V. Goryk, Doctor of Technical Sciences, Professor, Honored Worker of National Education of Ukraine]. Kharkiv: Publishing House "NTMT", 2017. 448 pp.: 52 ill. {in Ukrainian}
4. Bulgakova T., Okonchuk A., Butukova N. Current Trends in Restaurant Interior Design. Actual Problems of Modern Design: Materials of the Intern. Scientific-Practical Conf., Kyiv, Apr 22, 2021. Kyiv: KNUTD. 2021. pp. 209–211. {in Ukrainian}
5. Creative Practices in Advertising and PR: Program and Educational-Material for Course for First-Year (Bachelor) Students, Specialty 061 "Journalism" / Kharkiv

State Academy of Culture, Department of Journalism; [comp. T. D. Bulakh]. Kharkiv: KhDAK, 2022. 38 pp. {in Ukrainian}

6. Hrabchenko A.I., Fedorovych V.O., Garashchenko Y.M. Methods of Scientific Research: Textbook. Kharkiv: NTU "KhPI", 2009. 142 pp. {in Ukrainian}

7. Obukhovska L. Modern Ukrainian Ethno-Interior Design: Rapid Dynamics and Global Recognition. *Demiurge: Ideas, Technologies, Design Perspectives*. 2020. No. 3(2). pp. 202–220. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080>. {in Ukrainian}

8. Orshansky L.V. Design as a Socio-Cultural Phenomenon. L.V. Orshansky. Actual Problems of Forming Aesthetic Culture in Future Designers: Materials of the II All-Ukrainian Scientific-Practical Conference, Kryvyi Rih, Nov 26-27, 2020. Kryvyi Rih, 2020. pp. 13–15. (accessed: 13.10.2023). {in Ukrainian}

9. Zhydkova T.V., Gleba V. Yu., Nasibovych A. O., Zhlobnitsky A. V. Program of Events for Modern Means of Civilian Protection. *Ukrainian Journal of Construction and Architecture: Scientific-Technical Collection*. PGASA, 2022. No. 3 (009). pp. 52-58 URL: <http://uajcea.pgasa.dp.ua/article/view/264065>. {in Ukrainian}

10. Rudnichenko, Alla Andriivna (2014) Ethnographic Design as an Interdisciplinary Phenomenon for Creating a Creative Educational Space. *Problems of Modern Teacher Preparation*, 3 (10). pp. 140-146. ISSN 2307-4914. {in Ukrainian}

11. Syomkin V.V. Ethnographic Design as an Essential Link in the Paradigm of Modern Educational Technology in the Specialty "Design" / Editorial Board: Chief Editor M. I. Stepanenko, Compiled and ed. by E. A. Antonovych, V. P. Tytyrenko, et al. Poltava: PNTU named after V.G. Korolenko, 2019. pp. 31-35. (accessed: 16.10.2023). {in Ukrainian}

12. Syvash I. (2022). Ethno-Design as an Important Factor of Consolidation of Ukrainian Society under Conditions of War. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*. 3, 120–123. {in Ukrainian}

13. Zhydkova T.V., Gleba V.Yu., Nasibovych A.O., Zhlobnitsky A.V. Program of Events for Modern Means of Civilian Protection. *Ukrainian Journal of Construction and Architecture: Scientific-Technical Collection*. PGASA, 2022. No. 3 (009). pp. 52-58 URL: <http://uajcea.pgasa.dp.ua/article/view/264065>. {in Ukrainian}